

**Тақырыбы: Жеке тұлға, оның
дамуы туралы гуманистік
көзқарастар**

Жоспар:

- Жеке тұлғаға түсінік.
- Жеке тұлғаны қалыптастырудағы ең маңызды фактор-тәрбие.
- Жеке тұлғаның дамуы
- Гуманистік көзқарастар

- ◎ **Мақсаты:** Қалыптасып келе жатқан жеке тұлғаның әлеуметтік тәжірибені меңгертіп, оны жан-жақты үйлесімді етіп дамыту.
- ◎ **Міндеті:** Жеке тұлғаның дамуын байланыстыратын өзара факторларларының мәнісін ашу.
- ◎ **Өзектілігі:** Қоғамның, жеке тұлғаның дамуы мен қалыптасуына тәрбие факторын негіздеу.

Жеке тұлға

Психологияда “жеке тұлға” деген ұғымның әртүрлі түсіндірмелері бар, бірақ олардың көбісі мына түсінікке келіп тіреледі: “жеке тұлға” дегеніміз әлеуметтік қатынастар мен саналы іс әрекеттің субъектісі ретіндегі индивид.

Жеке тұлғаның ең басты белгісі оның әлеуметтік мәнінің болуы және оның әлеуметтік функцияларды (қызметтерді) (болмысқа, адамдарға, өзіне, жалпы қоғамға қатысты) атқаруы. Жеке тұлға, сондай ақ, психологиялық дамудың белгілі бір деңгейіне ие (темперамент, мінез, қабілеттілік, мақсат-мүдделер).

“Даралық” ұғымы бір адамды басқа бір адамнан, бір тұлғаны басқа тұлғадан ажыратып, оған өзіне тән қайталанбас қасиет беретін жалпы мен жекеден тұрады.

Жеке тұлға, психологиялық дамудың белгілі бір деңгейіне ие

Жеке тұлға

Индивид

Даралық

Жеке тұлғаның дамуы мен қалыптасуының негізгі объективтік факторлары

Тұқымұқуалаушылық

Орта

Тәрбие

Тәрбие жеке тұлғаны қалыптастырудағы ең маңызды фактор

Тәрбие – бұл тұлғаның қалыптасуына мақсатты бағытталған процесс, сонымен қатар тәрбие туа біткен нышандарды түзетеді және микро-ортаны өзгертеді.. Барлық балалар тәрбиелік-білім беру мекемелерінен өтеді, ол мекемелер педагогикалық процесті сауатты құрастырып, оқушылардың жан-жақты іс-әрекетін нәтижелі ұйымдастырады, өйткені ол жеке тұлғаның дамуының шешуші шарты болып табылады.

Жеке тұлғаның дамуы

Даму табиғатқа, қоғамға және әрбір жеке тұлғаға тән жалпы қасиет болып табылады. Даму дегеніміз – төменнен жоғарыға, қарапайымнан күрделіге қарай қозғалыс; сатылай эволюциялық ауысу немесе революциялық секіріс түрінде жүзеге асатын жоғары сапалы күйге қарай спиральды өрлеу процесі. Даму барысында барлық философиялық заңдар жүзеге асады: өзгеру, санның сапаға ауысуы, бір сапаның басқа бір сапаға ауысуы (бұлардың кейбіреуі, теріске шығарылуы). Жеке тұлғаның қозғалыс күшіне, яғни қарама-қайшылық күресінің арқасында бұл қозғалыста өзгеріс жүріп жатыр.

Гуманистік көзқарастар

«Адам ата-анадан туғанда есті болмайды: есітіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы, жаманды таниды-дағы, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады. Естілердің айтқан сөздерін ескеріп жүрген кісі өзі де есті болады... Сол естілерден есітіп білген жақсы нәрселерді ескерсе, жаман дегеннен сақтанса, сонда іске жарайды, сонда адам десе болады»

Абай

Баланың жаны дүниеге келгенде таза тақтаға ұқсас болып келеді және оның өмір жағдайлары мен тәрбиесі ғана жеке тұлғаның белгілі бір қасиеттерінің пайда болуына себепші болады.

Джон Локк

Тәрбие үш мақсатқа жетуге бағытталуы тиіс: өзіңді, қоршаған ортаны тану, Құдайға сиыну.

Я.А.Коменский

Гуманистік көзқарастар

“Адамның адам болып қалыптасуы жалғыздықта өмір сүрмейді, бірліктердің арқасында адам болып қалыптасады, өзін қоршаған басқа субъектілермен бірдей жағдайда тұрмайды, бірақ әрқайсысының ықпалы осы жерлерге үздіксіз жауап қайтаруынан” **П.Наторп**

“Қоғам үшін де, жеке тұлға үшін де дүниетанымсыз өмір дегеніміз бағыт бағдардың жоғарғы сезімнің патологиялық бұзылуын білдіреді”
А.Швейцер

“Жеке тұлғаның дүниетанымы біршама кешігіңкіреп келетін құбылыс, ол адамның жеткіншек шағында пайда болады, оның қалыптасуының негізі жалпы тәрбиелілік бағыттылық, дүниетану мен дүниені сезу жүйесі болып табылады.”
Л.И.Божович

Қорытынды:

Жеке тұлға дегеніміз- биологиялық құрылысы бар тіршілік иесі. Жеке тұлға-бұл интегративті жүйе, ыдырамайтын тұтастық. Оның ең маңызды белгілері- саналылығы, жауапкершілігі, бостандығы, қадір қасиет, даралығы. Жеке тұлғаның қалыптасуына, сонымен қатар, қоршаған орта да әсер етеді, адам және қоғам өміріндегі әлеуметтік экономикалық, тарихи қалыптасқан жағдайлар.

“Тәрбиеші тұлғасының жас жанға әсері оқулықтармен де, моральдық нұсқаулармен де, жазалау мен мадақтау жүйесімен де алмастыруға болмайтын тәрбиелік күшті құрайды”. К.Д.Ушинский.

**Назарларыңызға
Рахмет!!!**